



DEN NORSKE  
VETERINÆRFORENING

## **Regelverk**

Spesialistutdanning for  
veterinærer

# Innhold

<b>INNHold</b> .....	<b>0</b>
<b>FORORD</b> .....	<b>2</b>
<b>SPESIALISTUTDANNING FOR VETERINÆRER – GENERELLE BESTEMMELSER</b> .....	<b>3</b>
<b>SPESIALISERING I VETERINÆRMEDISIN - SPESIALITET FISK</b> .....	<b>9</b>
<b>SPESIALISERING I VETERINÆRMEDISIN - SPESIALITET HEST</b> .....	<b>12</b>
<b>SPESIALISERING I VETERINÆRMEDISIN - SPESIALITET PRODUKSJONSDYR</b> .....	<b>14</b>
<b>SPESIALISERING I VETERINÆRMEDISIN - SPESIALITET SMÅDYR</b> .....	<b>17</b>

# Forord

Spesialistutdanningen for veterinærer ble etablert i 1993. Det praktiske ansvar for administrasjon og gjennomføring er tillagt Den norske veterinærforening, mens Mattilsynet godkjenner de faglige rammene og tildeler spesialisttittelen til kandidater som har gjennomført utdanningen. Ingen veterinær kan kalle seg spesialist uten godkjenning fra Mattilsynet.

Spesialistutdanningen for veterinærer har som målsetting å styrke vår kompetanse innen kliniske fag, forebyggende helsearbeid og næringsmiddelhygiene. Den er et tilbud om en formell videreutdanning til veterinærer som ønsker å utvikle sin kompetanse med utgangspunkt i egen yrkeserfaring.

Deltakelse på faglig aktivitet, kurs, hospitering, selvstudium og kompetent veiledning er viktige hjelpemidler i spesialistutdanningen. En avsluttende prøve skal sikre at kandidaten har opparbeidet det kunnskapsnivå som kreves av en veterinær spesialist.

Regelverket for spesialistutdanningen er revidert flere ganger. Ved den revisjon som nå er slutført, får Fagutvalgene større mulighet for skjønnsutøvelse i vurderingen av kandidatens dokumenterte kompetanse og de krav som stilles til gjennomføring av utdanningen. Regelverket er blitt mer fleksibelt, men rammene skal sikre at det faglige nivået på spesialistutdanningen ikke reduseres.

Hovedutvalget for spesialisering mener at det reviderte regelverket legger grunnlaget for en økt søkning til spesialistutdanningen.

De fagområdene som veterinærene tradisjonelt betjener er i rask utvikling og stadig færre av oss vil kunne basere sitt arbeid på oppgaver der samfunnet har gitt veterinærene et lovbeskyttet monopol. Arbeid i bredt sammensatte team, tverrfaglig kontakt og konkurranse fra andre yrkesgrupper vil bli hverdagen for stadig flere veterinærer.

Spesialistutdanningen skal bidra til å styrke veterinærene på framtidens arbeidsmarked.

07.02.2001

Trond Slettbakk  
DNV's Hovedutvalg for spesialisering, leder

Som følge av endringer innenfor flere av de ulike veterinære arbeidsområder i perioden etter siste revisjon i 2001, og dermed endrede forutsetninger for flere av spesialistområdene, er det gjennomført en ny revisjon som omfatter regelverket for spesialistutdanning innen fisk, produksjonsdyr, smådyr og hest.

Det arbeides fortsatt med en revisjon av spesialistutdannelse i næringsmiddelhygiene med sikte på å tilpasse denne til akkreditert europeisk videreutdanning i «veterinary public health»

Endringene tar sikte på å gjøre spesialistutdanningen mer tidsriktig, og tilpasset de ulike fagområdene, slik de praktiseres i dag. Forhåpentligvis vil det også bidra til å øke interessen for spesialistutdanning innen de fagområdene hvor det har vært liten søkning til utdanningen.

24.06.2016  
Olav Ulleren  
DNV's Hovedutvalg for spesialisering, leder

# Spesialistutdanning for veterinærer – generelle bestemmelser

## Kunnskapsmål

For å oppnå spesialisttittel i veterinærmedisin, skal det i løpet av utdanningstiden dokumenteres solide og spesielle kunnskaper innen fagfeltet.

## Administrative bestemmelser

### Ledelse

Spesialistutdanningen ledes av DNV's hovedutvalg for spesialisering. Hovedutvalget oppnevnes av DNV's sentralstyre.

### Administrasjon

Sekretærfunksjonen for spesialistutdanningen ivaretas av DNV's sekretariat.

Regnskap for virksomheten føres av DNV's økonomiavdeling.

### Arbeidsform

Hovedutvalget oppnevner egne fagutvalg for de fagområder som Sentralstyret har godkjent som spesialitet. Fagutvalgene utarbeider fagplaner for spesialitetene. Fagplanene<sup>1</sup> godkjennes av Hovedutvalget.

Veterinærer som ønsker spesialistutdanning må fylle ut søknadsskjema<sup>2</sup> og sende det til DNV's sekretariat. DNV's sekretariat sender kopi av søknaden til alle medlemmene i det angjeldende fagutvalg.

Sekretariatet gir søkeren melding om at søknaden er mottatt og videresendt til Fagutvalget.

Fagutvalget avgjør om opptakskravene er oppfylt, slik at utdanningen kan gjennomføres, og sender melding om dette til kandidaten via sekretariatet. Sekretariatet videresender så meldingen til kandidaten og returnerer originalt søknadsskjema. Sekretariatet sender samtidig bankgiro til kandidaten for innbetaling av gebyrer og følger opp innbetalingen.

Fagutvalget godkjenner utdanningsplanen og utdanningen, arrangerer avsluttende prøve og melder prøveresultatet til sekretariatet.

Teknisk hjelp i forbindelse med gjennomføring av avsluttende prøve kan avtales med DNV's sekretariat.

Dersom Hovedutvalget på basis av fagutvalgets rapport finner veterinæren kompetent som spesialist gir sekretariatet kandidaten melding om dette. Sekretariatet utferdiger skriv til Mattilsynet med anbefaling om at slik status blir gitt. Kopi av denne meldingen går til vedkommende veterinær og til Fagutvalget.

---

<sup>1</sup> Se avsnitt for de forskjellige spesialiteter

<sup>2</sup> Se vedlegg

Sekretariatet fører oversikt over hvilke kandidater som er meddelt spesialiststatus. Status gis for fem år. Seks måneder før femårsperioden går ut, meddeles spesialisten dette og eget søknadsskjema<sup>3</sup> om fornyet godkjenning som spesialist oversendes.

### **Saksbehandling ved klage**

Alle vedtak fattet av fagutvalgene kan påklages til Hovedutvalget. Klagefristen er tre uker fra vedtaket er mottatt. Vedtak fattet av Hovedutvalget i klagesaker er endelige.

### **Profil**

DNV's sentralstyre avgjør hvilke spesialiteter som til enhver tid skal godkjennes.

For spesialiteter innen produksjonsdyr, smådyr og akvakulturdyr kan disse betegnelser brukes når fordypningen er mer generell, eller de kan, etter godkjenning av sentralstyret, spesifiseres med dyreart om fordypningen er mer spesiell.

Godkjenning av spesialiteter vil bli foretatt ut fra fagpolitiske vurderinger og den dokumentasjon som fremlegges av den interessegruppe som måtte fremme forslag om ny spesialitet.

Per 01.01.2016 er følgende veterinærmedisinske spesialiteter godkjent:

- Storfe, Småfe, Svin, Fjørfe
- Smådyr - Hund og katt
- Hest
- Fisk
- Næringsmiddelhygiene

### **Økonomiske forhold**

Den som søker spesialistutdanning er selv ansvarlig for finansieringen.

DNV's Sentralstyre fastsetter gebyrer i forbindelse med spesialistutdannelsen.

### **Praktisk gjennomføring**

#### **Opptakskrav**

Det kreves minimum to års heltids praksiserfaring innen relevante fagområder før spesialistutdannelsen kan gjennomføres. Praksis må være opparbeidet i løpet av de siste seks årene. Fagutvalgene avgjør hvilken praksis som godkjennes, og om praksiserfaring skal være lenger enn to år.

#### **Totalramme**

Hele spesialistutdanningen har en ramme på minst 24 måneder, og den må være gjennomført i løpet av seks år. Fagutvalgene avgjør om totalrammen skal ha en ramme på mer enn 24 måneder.

Fagutvalgene kan, etter søknad, fravike dette kravet ved permisjoner i forbindelse med lengre tids sykdom eller svangerskap.

---

<sup>3</sup> Se vedlegg

### **Organisert virksomhet**

Det er en generell ramme på minst 8 måneder. Den organiserte virksomheten skal være gjennomført under veiledning. Fagutvalgene avgjør hvilke tjenester som kan godkjennes og om den organiserte virksomheten skal ha en ramme på mer enn 8 måneder.. (Se regelverk for de enkelte spesialiteter).

### **Praktisk virksomhet**

Det er en generell ramme på minst 12 måneder. Fagutvalgene avgjør hvilken virksomhet som kan godkjennes, setter krav til tjenester som skal utføres og om den generelle rammen skal være på mer enn 12 måneder.

Summen av organisert og praktisk virksomhet må uansett utgjøre minst 24 mnd (j.fr. det som er anført under totalramme)

For perioden med praktisk virksomhet kan det åpnes for at tjeneste kan gjennomføres i egen praksis med tett oppfølging av veileder dersom Fagutvalget finner det forsvarlig.

### **Skriftlig oppgave**

Kandidaten skal levere for publisering en skriftlig oppgave som omhandler et emne innen spesialiteten (fagartikkel, oversiktsartikkel, kasuistisk meddelelse, rapport eller lignende). Fagutvalget vurderer om oppgaven kan godkjennes for spesialistutdannelsen.

### **Veiledning**

Kandidaten skal ha veileder(e) som er godkjent av Fagutvalget. Veileder(e) skal sammen med kandidaten sette opp en plan for spesialistutdannelsen i samsvar med det som er bestemt i fagplanene. Veileder(e) har ansvar for at opplegget gjennomføres etter planen, og skal sørge for nødvendig veiledning av kandidaten gjennom alle deler av utdanningen. Som veileder(e) kan godkjennes spesialist eller person med tilsvarende kompetanse.

### **Godkjenning av organisert virksomhet og veiledere**

Fagutvalgene avgjør hvilke klinikker, laboratorier og institusjoner som kan godkjennes i forbindelse med den organiserte virksomheten.

Fagutvalgene skal godkjenne alle personer som i utdanningsplanen er oppført som veiledere til spesialistkandidater.

For perioden med praktisk virksomhet kan det åpnes for at tjeneste kan gjennomføres i egen praksis med tett oppfølging av veileder dersom Fagutvalget finner det forsvarlig.

### **Avsluttende prøver**

Alle må gjennomgå og bestå en avsluttende prøve som viser om vedkommende kan meddeles spesialiststatus.

Avsluttende prøve skal avlegges når alle deler av utdannelsen er fullført og senest tre år etter at fagutvalgene har godkjent dette.

Fagutvalgene avgjør form og innhold i den avsluttende prøven. DNV's sekretariat forestår den praktiske gjennomføring av prøven når den er skriftlig. Gjennomføringen av prøven skal

skje på en måte som samsvarer med eksamensformen ved universitetene<sup>4</sup>. Bedømmelsen av prøven foretas av fagutvalgets medlemmer og/eller av eksterne sensorer.

Dersom fagutvalgene bestemmer at det skal avlegges både skriftlig og muntlig prøve, må begge deler være bestått for at kandidaten kan meddeles spesialiststatus.

Fagutvalgene meddeler kandidaten resultat av prøven, og informerer om klageadgang og klagefrist.

Ved ikke bestått prøve bestemmer fagutvalgene form og tidspunkt for ny prøve.

### **Generelt om gjennomføring**

Avsluttende prøver etter spesialistordningen skal i prinsippet arrangeres etter de samme retningslinjer som eksamener ved universiteter og høyskoler.

I samsvar med de bestemmelser som er fastsatt for spesialistordningen er det de respektive fagutvalg som gir oppgaver og forestår gjennomføring av avsluttende prøver. Det er de samme fagutvalg som fastsetter aktuell dag og tid for prøvene og for hvor lang tid kandidatene har til besvarelse.

Den praktiske gjennomføring av de skriftlige prøvene skjer i samarbeid mellom Fagutvalgets leder og DNV's sekretariat.

### **Muntlige prøver**

Under muntlige prøver fastsetter Fagutvalget hvordan prøven skal gjennomføres. Når det gjelder frammøte og andre forhold gjelder de vilkår som er fastsatt for skriftlige prøver så langt disse passer.

De muntlige prøvene avvikles til tid og sted fastsatt av de respektive fagutvalg. Under prøvene skal minst to av fagutvalgets tre medlemmer være til stede. Dersom dette byr på vanskeligheter, kan Fagutvalget kalle eksterne sensorer og eksaminatorer til prøven. Det forutsettes at hovedveileder deltar under den avsluttende prøven. Kandidaten kan søke fagutvalget om at en annen enn hovedveileder deltar under den muntlige eksaminasjonen.

Det settes opp en enkel eksamensprotokoll som skal angi tid og sted for prøven. Den enkelte kandidat skal med sitt navnetrekk bevitne at han/hun har framstilt seg for avsluttende prøve. Protokollen skal angi om prøven er bestått eller ikke, og være underskrevet av representanten(e) for Fagutvalget, eventuelt ekstern sensor og/eller eksaminator og Hovedutvalgets sekretær eller den han/hun bemyndiger. Hovedutvalgets sekretær eller den han/hun har bemyndiget sender protokollen til Hovedutvalg for spesialisering med kopier til vedkommende fagutvalg.

### **Skriftlige prøver**

DNV's sekretariat sørger for å skaffe egnet lokale for avviklingen av prøvene. Sekretariatet er også ansvarlig for å engasjere inspektør(er) som skal være til stede under hele den skriftlige prøven.

---

<sup>4</sup> Eget eksamensreglement. Se avsnitt "Avvikling av de avsluttende prøver".

Den ene av disse (dersom det er flere) skal ha hovedansvaret for at prøvene avvikles i henhold til nærværende bestemmelser.

Opgavene ved de skriftlige, avsluttende prøver skal være levert DNV's sekretariat i tilstrekkelig antall senest kl. 1500 dagen før avsluttende prøve holdes.

En representant fra sekretariatet møter opp i lokalene hvor prøvene skal foregå, og leverer ut oppgavene sammen med navnekonvolutt og konvolutt for oppgavebesvarelsene.

Det settes opp en liste hvor den enkelte kandidat med sitt navnetrekk viser at han/hun har deltatt i prøvene. Denne navnelisten underskrives av hovedinspektør og representant for DNV's sekretariat. Hovedinspektøren skal ved prøvens avslutning levere denne listen sammen med navnekonvolutter til DNV's sekretariat.

Kandidaten som avlegger avsluttende prøve skal ha innfunnet seg i prøvelokalet i god tid før prøvene begynner. De skal rette seg etter de anvisninger som gis av inspektøren(e).

Kandidater som kommer til prøvelokalet etter at oppgavene er delt ut, skal utelukkes fra prøvene. Når spesielle grunner taler for det, kan hovedinspektør i samråd med DNV's generalsekretær avgjøre at vedkommende kan avlegge prøven. Det er ikke tillatt å bringe med seg fagbøker eller andre hjelpemidler til prøvelokalet med mindre Fagutvalget har gitt beskjed om at hjelpemiddelet er tillatt.

En representant for Fagutvalget skal være i prøvelokalet, fortrinnsvis i løpet av den første timen, slik at kandidatene, hver for seg, skal ha adgang til å stille oppklarende spørsmål. Svarene skal gis åpent, til alle kandidatene. Minst ett av Fagutvalgets medlemmer skal være tilgjengelig under hele den tid prøvene foregår for å kunne svare på spørsmål om oppgavene som måtte dukke opp senere.

Under prøvene har kandidatene rett til å ta korte pauser utenfor prøvelokalet under oppsyn av en inspektør. Kandidater som bryter de regler som er fastsatt for prøven kan vises bort av hovedinspektør etter samråd med representanten fra DNV's sekretariat. Prøven blir da å anse som ikke bestått.

Når de skriftlige avsluttende prøver er bedømt av Fagutvalget, setter dette opp en liste over resultatet av prøvene. En representant for Fagutvalget og DNV's sekretariat skal så i fellesskap åpne navnekonvoluttene og sette opp en kort protokoll som begge underskriver og hvor det framgår hvem av kandidatene som har bestått prøven og hvem som eventuelt ikke har bestått. Denne protokollen sendes så til DNV's Hovedutvalg med kopi til Fagutvalgets medlemmer.

### **Tildeling av spesialisttittel**

Mattilsynet foretar endelig tildeling av spesialisttittel for en periode på 5 år, likeledes som Mattilsynet tildeler fornyelse av spesialiststatus etter innstilling fra DNV's hovedutvalg for spesialisering

### **Varighet av spesialiststatus**

Spesialiststatus meddeles for fem år om gangen. Ved fornying må det dokumenteres at vedkommende hovedsakelig har arbeidet og holdt seg faglig ajour innen spesialiteten



de siste fem år (minimum 60% av tiden), og faglig aktivitet må dokumenteres i henhold til bestemmelser nedfelt under hver enkelt spesialitet.

Fagutvalgene behandler søknad om fornying av spesialiststatus og meddeler kandidaten resultatet sammen med informasjon om klageadgang.

Fagutvalgene kan, etter søknad, fravike dette kravet ved permisjoner i forbindelse med svangerskap og barselpermisjon.

Etter tilråding fra fagutvalgene innstiller Hovedutvalget på fornyelse overfor Mattilsynet.

# Spesialisering i veterinærmedisin - spesialitet fisk

## Kunnskapsmål

Den som skal oppnå spesialkompetanse må:

- ha grunnleggende kunnskaper i epidemiologi, EDB, statistikk og informatikk
- ha solide kunnskaper om sjukdommer hos de vanligste fiskearter i oppdrett (etiologi, patogenese, diagnostikk, forebygging og behandling)
- ha solide kunnskaper om velferdskrav hos de vanligste fiskearter i oppdrett
- ha innsikt i flokkdyr (besetnings-) diagnostikk og organisert sjukdomsbekjempelse
- ha kunnskap om akvakulturnæringen generelt, avl, produksjon og driftsformer
- ha innsikt i føring og stell av fisk i klekkerier, stam-, settefisk- og matfiskanlegg
- ha kjennskap til alle relevante offentlige bestemmelser
- ha kunnskap om ledd i produksjonsprosessen i akvakulturanlegg som er spesielt viktige med hensyn på hygiene, fiskehelse og dyreværn
- ha kunnskap om hvilke miljøparameter som påvirker fiskehelse og –velferd i sjøvann og ferskvann.

## Opptakskrav

Den som begynner på spesialiststudiet må ha tilsvarende minst tre års praksiserfaring fra fagområdet.

Praksiserfaringen må være opparbeidet i løpet av de siste seks år. Det forventes solide basalkunnskaper og erfaring i diagnostikk og sjukdomsbekjempelse hos fisk.

## Organisert virksomhet

Det er en generell ramme på minst 8 måneder som skal være gjennomført. Denne kan bestå av:

- Organisert fiskehelsepraksis eller laboratorietjeneste med vekt på generell patologi under veiledning
- Deltakelse på nasjonale og internasjonale kurs/konferanser.

Summen av gjennomførte kurs og konferanser skal til sammen minimum utgjøre 2 måneder. Organisert fiskehelsepraksis eller laboratorievirksomhet skal utgjøre minst 6 måneder. Den praktiske/kliniske virksomheten (se under) og/eller laboratoriedelen må i utgangspunktet gjennomføres i sammenheng, da det ikke kan påregnes utfyllende kursundervisning innen alle områder som kandidaten skal erverve seg kunnskap i. Fagutvalget kan imidlertid fravike kravet dersom det kan dokumenteres at hospitering til ulike tider av året gir den beste kompetansen sett under ett.

Laboratorievirksomheten forutsettes lagt til enkelte av laboratoriene innen Veterinærinstituttets organisasjon eller private laboratorier. Den organiserte fiskehelsepraksis kan med fordel legges til fiskehelsetjenester der det er tilknyttet veiledere som tilfredsstiller de krav som stilles til veilederfunksjonen (se generell del), men det er ikke et absolutt krav.

Det forutsettes at kandidaten i løpet av den organiserte perioden skal ha gjennomgått relevante diagnostiske metoder. Under oppholdet deltar kandidaten i ordinært rutinearbeid og ved undervisning/seminarer som arrangeres der tjenesten gjennomføres.

Kandidaten skal i løpet av utdannelsesperioden erverve seg kunnskaper innenfor følgende fagområder:

- Sentrale velferdskrav til oppdrettsorganismene
- statistikk/epidemiologi
- infeksjonssykdommer (bakterier, sopp, virus, parasitter) hos de vanligste fiskearter i oppdrett
- ernæringsbetingete sykdommer/stoffskiftesykdommer hos de vanligste fiskearter i oppdrett
- produksjonsrelaterte sykdommer
- behandling av fiskesykdommer
- miljøfaktorer som årsak til sykdommer og velferdsproblem hos de vanligste fiskearter i oppdrett
- obduksjon, prøveuttak, innsending av prøver, vurdering av resultater
- diagnostikk med grunnleggende kunnskap om obduksjon, patologiske forandringer og diagnostiske metoder
- yngelsykdommer hos de vanligste fiskearter i oppdrett
- organisert sykdomsbekjempelse
- driftsformer, økonomi, avl, foring
- relevante offentlige bestemmelser
- offentlig rett/rettsmedisin.

Det kan søkes om godkjenning av kurs som er gjennomført før søknad er sendt inn.

I tilslutning til en organisert fiskehelsepraksis eller et laboratorieopphold kan det gjennomføres et organisert selvstudium i aktuelle fagområder enten i form av litteraturstudier eller ved at det gis oppgaver som skal løses.

Tjenestetid og veilederansvar må avtales med den/de aktuelle institusjoner og personer som er aktuelle, og personene må være godkjent av Fagutvalg - fisk før et utdannelsesopplegg igangsettes.

### **Praktisk virksomhet**

Praktisk klinisk virksomhet har en ramme på minst 12 måneder. I de tilfeller der arbeid innen fagområdet bare er endel av den veterinærfaglige virksomhet, vil kravet til tjenestetid være minst 24 måneder (se forøvrig generell del).

Praktisk klinisk virksomhet skal fortrinnsvis foregå i en gruppepraksis der tiden hovedsakelig går med til arbeid innen akvakulturrelatert virksomhet (fiskeoppdrett), og den kan om nødvendig foregå i flere praksisområder. Arbeid i egen praksis kan også godkjennes. Praktisk klinisk virksomhet kan også foregå ved arbeid i Mattilsynet, som ansatt i legemiddelfirma eller ansatt i oppdrettsselskap etc.. Det forutsettes at en vesentlig del av arbeidstiden benyttes til akvakulturrelatert arbeid, og at arbeidet foregår med godkjent veiledning på det faglige området.

Opplegget i samarbeid med veileder(e) må utformes på en slik måte at man lett kan få en dokumentasjon på kliniske ferdigheter, så som:

- grunnleggende diagnostiske rutiner under feltforhold
- evne til flokkdyrdiagnostikk/differensialdiagnostikk og generelle epidemiologiske modeller
- forståelse for akvakulturnæringens kompleksitet og mangfold.

Veileder i praktisk klinisk virksomhet bør være godkjent som veterinærspesialist fisk eller ha tilsvarende kompetanse. Opplegget og tidsrammen skal være godkjent av Fagutvalg - fisk.

Det skal i forbindelse med den praktiske perioden i kronologisk orden føres en kortfattet praksis/arbeidsjournal som skal omfatte besøk, undersøkelser, gjennomførte tiltak m.v.. På grunnlag av dette skal det gjennomføres et passende antall besetningsutredninger som skal omfatte sammensetning av produksjons- og helsedata med diskusjon av årsakssammenhenger og tiltak til forbedringer. Gjennomførte besetningsutredninger skal godkjennes av veileder. Hovedveileder skal til enhver tid holdes orientert om forløpet av den praktiske virksomheten.

### **Anbefalt litteratur**

Dette fastsettes av veileder(e) og kandidaten i fellesskap og skal godkjennes av Fagutvalget.

### **Skriftlig oppgave(r):**

(Se generell del).

### **Avsluttende prøve:**

(Se generell del).

### **Tildeling av spesialisttittel**

(Se generell del).

# Spesialisering i veterinærmedisin - spesialitet hest

## Kunnskapsmål

For å oppnå spesialistkompetanse må kandidaten:

- ha grundig kjennskap til hestens anatomi og fysiologi
- beherske diagnostikk og behandling av alminnelige sykdommer hos hest,
- ha kunnskap om mer spesialiserte teknikker innen diagnostikk og behandling
- ha kjennskap til gjeldende regelverk vedrørende hestehold, hestevelferd, hestesport, dopingregelverk m.m.
- ha kompetanse og være oppdatert vedrørende medisinbruk, doping og antibiotika resistens

## Opptakskrav

Den som skal begynne på spesialiststudiet må ha tilsvarende tre års bred praksiserfaring fra fagområdet. Praksiserfaringen må være opparbeidet i løpet av de siste seks årene. Fagutvalget avgjør hvilken praksis som godkjennes.

## Organisert virksomhet

Det er en generell ramme på minst 8 måneder som skal være gjennomført under veiledning. Organisert virksomhet kan bestå av opphold på større klinikk godkjent av Fagutvalget, kurs, seminarer, planlagt selvstudium og annen etterutdanningsvirksomhet.

Kandidaten skal i løpet av utdanningsperioden erverve seg utvidede kunnskaper innenfor følgende fagområder:

- |   |   |
|---|---|
| - Akuttmedisin                                      | - Infeksjonssykdommer og immunprofylakse    |
| - Anestesi og smertebehandling                      | - Klinisk farmakologi                       |
| - Bevegelsesapparatet                               | - Oftalmologi                               |
| - Bildediagnostikk                                  | - Respirasjonssystemet                      |
| - Dermatologi, inkl. sårbehandling                  | - Tannhelse/tannsykdommer                   |
| - Endokrine lidelser                                | - Nervesystemet                             |
| - Fordøyelsessystemet inkl. fôring                  | - Reproduksjon, obstetrikk og føllsykdommer |
| - Hjerte, sirkulasjonssystemet og hematopoetisk vev | - Urologi, nefrologi                        |

Veileder tilrettelegger praktisk og teoretisk gjennomføring av denne virksomheten slik at hele fagområdet blir dekket.

Det kan søkes om godkjenning av kurs som er gjennomført tidligere.

## Praktisk virksomhet

Praktisk klinisk virksomhet har en ramme på minst 12 måneder. Kandidaten må arbeide på hesteklinikk eller i en allsidig hestep praksis, helst samarbeidspraksis, som på forhånd er godkjent av Fagutvalget. Tjenesten kan eventuelt deles opp og bør gjennomføres på flere

steder. Under tjenesten må kandidaten føre protokoll over utførte undersøkelser og behandlinger, og i tillegg skrive utfyllende journaler innen ulike deler av fagområdet. Minimum 30 "dyptgående" journaler innen ulike deler av faget skal utarbeides i denne perioden, og de må være godkjent av veileder og fagutvalg før kandidaten går opp til eksamen. Se utfyllende veiledning for utarbeidelse av dyptgående journaler i eget vedlegg.

**Hovedveileder** og kandidaten setter i fellesskap opp lesepensum. Pensum må omfatte hele fagområdet, men det gis mulighet til fordypning innen enkelte deler av pensum. Dette skal godkjennes av Fagutvalget.

### **Anbefalt litteratur**

Dette fastsettes av veileder(e) og kandidaten i fellesskap og skal godkjennes av Fagutvalget.

### **Skriftlig oppgave**

(Se generell del)

### **Veiledning**

(Se generell del)

### **Avsluttende prøve.**

(Se generell del)

### **Tildeling av spesialisttittel**

(Se generell del)

### **Krav til fornyet godkjenning**

I søknad om fornyet godkjenning må det dokumenteres at vedkommende har arbeidet og holdt seg faglig ajour innen spesialiteten de siste fem årene (minimum 60 % av tiden). Faglig aktivitet dokumenteres med minimum 100 poeng i henhold til spesifiseringer gitt i vedlegget «Poengberegning ved fornying av spesialiststatus i spesialitet hest og spesialitet smådyr»

# Spesialisering i veterinærmedisin - spesialitet produksjonsdyr

Spesialiteten produksjonsdyr har følgende underspesialiteter:

- Storfe
- Småfe
- Svin
- Fjørfe

## Kunnskapsmål

Den som oppnår spesialistkompetanse skal ha solid kompetanse innen feltene beskrevet under den organiserte virksomheten.

## Opptakskrav

Det henvises her til de generelle bestemmelsene. Minimumskravet for opptak er tilsvarende 2 års fulltids erfaring de siste 4 årene som inkluderer praktisk virksomhet, diagnostikk, sykdomsbekjempelse og veterinærfaglig etterutdanning innen den aktuelle dyrearten.

## Organisert virksomhet

Den organiserte virksomheten har en generell ramme på minst 8 måneder og skal etter godkjenning fra fagutvalget bestå av:

- Hospitering ved NMBU, Veterinærinstituttet, næringens helsetjeneste og avlsorganisasjon for aktuell dyreart, (NVH, Geno, Norsvin, TINE eller tilsvarende) i Norge eller utlandet
- Deltakelse på kurs, konferanser m.m.
- Utarbeidelse av dyptgående kasuistikker/besetningsutredninger under veiledning (se senere)

Hospitering og laboratoriearbeid (j.fr. pkt. 1 og 2 over) skal utgjøre minst 4 uker. To uker skal være ved laboratorie(r) og inkludere minst emnene hematologi, klinisk kjemi, parasittologi og diagnostikk av bakterier, virus og sopp, og to uker skal være under veiledning av en patolog. Praktisk klinisk diagnostikk skal være en viktig del av hospiteringen.

Kasuistikker som utarbeides under veiledning skal ta utgangspunkt i konkrete problemstillinger/sykdomstilfeller, og skal være på et høyt faglig nivå, også når det gjelder beskrivelsen av den kliniske undersøkelsen. For utdanningens del skal det være en omfattende utgreiing av relevant etiologi og patogenese, og en grundig diskusjon av relevante differensialdiagnoser.

Kandidaten skal i løpet av utdanningsperioden erverve seg kunnskaper innenfor følgende fagområder:

- Solide kunnskaper om dyrevelferd, sykdommer og sykdomsforebyggende tiltak, inkludert riktig medisinbruk, hos den aktuelle dyrearten

- Solide kunnskaper om anatomi, fysiologi, undersøkelsesteknikk, diagnostikk, diagnostiske metoder, feltpatologi, uttak og forsendelse av prøvemateriale, samt tolking av laboratorie- og patologi-svar for den aktuelle dyrearten.
- God innsikt i besetningsdiagnostikk og organisert sykdomsbekjempelse (herunder prinsipper for sanering av relevante sykdommer og utbruddsoppklaring)
- Kjennskap til artens ernæring, stell, hus og innredninger, inkludert relaterte sykdommer og skader.
- Evne til å tolke produksjons- og helsedata fra besetningsutskrifter, samt forståelse av driftens økonomi og produksjonssyklus.
- Innsikt i ulike produksjons- og driftsformer relatert til den aktuelle dyrearten
- Reproduksjon og reproduksjons-problemer, samt avl og avlsarbeidet for den aktuelle dyrearten.
- Farmakologi relevant for dyrearten.
- Obstetrikk og matlovenspedyrsjukdommer.
- Toksikologi, inklusive mykotoksiner, relevant for dyrearten.
- Zoonoser.
- Relevante offentlige lover og bestemmelser, som Matloven og dyrevernlovens bestemmelser, holdforskrifter osv.
- Epidemiologi (+ statistikk) inkludert kjennskap til nytte/kostnads beregninger og kommunikasjon/informatikk.

Godkjenning for å gå opp til eksamen er avhengig av at all kursdeltagelse er dokumentert, og at innleverte rapporter/oppgavebesvarelser er godkjente.

Det kan søkes om godkjenning av tidligere gjennomført virksomhet. Det er anledning til å vektlegge deler av fagområdet spesielt.

Det oppfordres til å ta deler av laboratorie- og/eller klinikkopphold ved relevante institusjoner i utlandet. Spesielt ved spesialisering innen fjørfe må en påregne et utenlandsopphold.

### **Praktisk klinisk virksomhet**

Den praktisk kliniske virksomheten har en ramme på minst 12 måneder og bør fortrinnsvis gjennomføres i en samarbeidspraksis. Praksisen skal ha hovedvekt på den aktuelle dyreart og være godkjent av Fagutvalget for produksjonsdyr.

For storfe og småfe:

Kandidaten skal føre journal over utførte undersøkelser og behandlinger, og gjennomføre minst 10 fullstendige besetningsutredninger med analyse av produksjons- og helsedata, miljøregistreringer, diskusjon av årsakssammenheng og oppsett av mål og tiltaksliste for forbedringer. Det skal foreligge rapport fra oppfølgingsbesøk i minimum 7 av disse besetningene innen 12 måneder for å se på effekt av tiltakene.

Det stilles krav til minst 10 kasuistikker med klinisk undersøkelse, 20 journaler med diagnose, differensialdiagnoser, etiologi og patogenese, behandling (inkludert diskusjon pro/kontra og alternativer), og forebygging og forebyggelse av lidelser hos pasienter fra praksisen. To kasuistikker skal være dyptgående nekropsi-journaler av høy faglig kvalitet. Enkelte av de andre kasuistikkene kan baseres på litteraturstudier. Det skriftlige arbeidet. Journalene må være godkjent av veileder før kandidaten går opp til eksamen.



Eksempel for utforming av kasuistikk for storfe og småfe: (link settes inn)

For svin:

Kandidaten skal føre journal over utførte undersøkelser og behandlinger, og gjennomføre minst 10 fullstendige besetningsutredninger med analyse av produksjons- og helsedata, miljøregistreringer, diskusjon av årsakssammenheng og oppsett av mål og tiltaksliste for forbedringer. Det skal foreligge rapport fra oppfølgingsbesøk i minimum 5 av disse besetningene innen 12 måneder for å se på effekt av tiltakene.

Det stilles krav til minst to kasuistikker på høyt faglig nivå. I tillegg skal to dyptgående nekropsi-journaler av høy faglig kvalitet utarbeides i samarbeid med patolog. Det skriftlige arbeidet må være godkjent av veileder før kandidaten går opp til eksamen. Enkelte kan baseres på litteraturstudier.

For fjørfe:

Det vil være krav om minst 15 besetningsutredninger av høy faglig kvalitet, hvor slakteridata skal inkluderts. Minst to av utredningene skal vær dyptgående om velferd og dyrevern for fjørfe. Enkelte av besetningsutredningene kan baseres på data/registerdata/annet skriftlig materiale godkjent av hovedveileder.

Det stilles krav til minst 5 dyptgående nekropsi-journaler av høy faglig kvalitet. Det skriftlige arbeidet må være godkjent av veileder før kandidaten går opp til eksamen.

### **Anbefalt litteratur**

Hovedveileder og kandidaten setter i fellesskap opp lesepensum. Pensum må omfatte hele fagområdet, men det gis mulighet til fordypning innen enkelte deler av pensum. Dette skal godkjennes av Fagutvalget.

### **Skriftlig oppgave**

(Se generell del)

### **Veiledning**

(Se generell del)

### **Avsluttende prøve**

(Se generell del)

### **Tildeling av spesialisttittel**

(Se generell del)

### **Krav til fornyet godkjenning**

(Se generell del)

# Spesialisering i veterinærmedisin - spesialitet smådyr – hund og katt

## Kunnskapsmål

Den som oppnår spesialistkompetanse skal:

- beherske diagnostikk og behandling av alle vanlige sjukdommer hos hund og katt
- være fortrolig med alle aktuelle anestesimetoder, vanlige kirurgiske inngrep, radiologisk teknikk og diagnostikk, laboratorieundersøkelser og profylakse
- ha kunnskap om mer spesialiserte teknikker innen diagnostikk og behandling
- ha kunnskap om dyrevelferd, organisert hunde- og kattehold, om lovverk, forsikringsordninger, m.m.

## Opptakskrav (se generell del)

### Organisert virksomhet

Det er en generell ramme på minst 8 måneder som skal være gjennomført under veiledning. Organisert virksomhet kan bestå av opphold på større klinikk godkjent av Fagutvalget, kurs, seminarer, planlagt selvstudium og annen etterutdanningsvirksomhet.

Det forutsettes at kandidaten erverver seg utvidet kunnskap innen de disipliner som er listet nedenfor:

-akuttmedisin	-klinisk farmakologi
-anestesiologi	-klinisk laboratoriemedisin
-bløtvevskirurgi	-nefrologi/urologi
-bildediagnostikk	-nevrologi
-dermatologi	-odontologi
-endokrinologi	-oftalmologi
-ernæring	-onkologi
-gastroenterologi	-ortopedi
-kardiologi	-reproduksjon/obstetrikk

Veileder tilrettelegger praktisk og teoretisk gjennomføring av denne virksomheten slik at hele fagområdet blir dekket.

Det kan søkes om godkjenning av tidligere gjennomført virksomhet.

### Praktisk virksomhet

Det er en ramme på minst 12 måneder. Kandidaten må selv ha avtalt med en av Fagutvalget godkjent klinikk hvor slik praktisk/klinisk virksomhet skal gjennomføres. Klinikken skal ha tilknyttet minimum to veterinærer i heldagsstillinger som arbeider med smådyr, som enkeltvis har minst tre års erfaring og som benytter moderne undersøkelsesmetoder og utstyr.

Klinikkvirksomheten kan eventuelt deles opp og gjennomføres på flere klinikker. Under tjenesten må kandidaten føre protokoll over utførte undersøkelser og behandlinger og i tillegg

skrive utfyllende journaler over pasientkategorier innen forskjellige deler av fagområdet. Minimum 20 "dyptgående" journaler innen ulike pasientkategorier skal utarbeides i denne perioden. Se utfyllende veiledning for utarbeidelse av dyptgående journaler i eget vedlegg. Virksomheten må hele tiden overvåkes av veileder.

### **Anbefalt litteratur**

Dette fastsettes av hovedveileder og kandidaten i fellesskap og skal godkjennes av Fagutvalget.

### **Skriftlige oppgaver**

(se generell del)

### **Veiledning**

(se generell del)

### **Avsluttende prøve**

(se generell del)

### **Tildeling av spesialisttittel**

(Se generell del)

### **Krav til fornyet godkjenning**

I søknad om fornyet godkjenning må det dokumenteres at vedkommende har arbeidet og holdt seg faglig ajour innen spesialiteten de siste fem årene (minimum 60 % av tiden). Faglig aktivitet dokumenteres med minimum 100 poeng i henhold til spesifiseringer gitt i vedlegget «Poengberegning ved fornying av spesialiststatus i spesialitet hest og spesialitet smådyr»